

ПЕРЕДУМОВИ ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИКЛАДАННІ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН МАЙБУТНІМ УЧИТЕЛЯМ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

У статті подано стислий огляд передумов використання засобів інформаційно-комунікаційних технологій при викладанні фахових дисциплін майбутнім учителям фізичної культури. Досліджено зацікавленість, технічну та теоретичну готовність майбутніх учителів фізичної культури сприймати та застосовувати засоби ІКТ при навчанні.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології, засоби ІКТ, майбутні учителі фізичної культури, фахова підготовка.

Постановка проблеми. Україна прагне побудувати орієнтоване на інтереси людей, відкрите для всіх і спрямоване на розвиток інформаційне суспільство, в якому кожен міг би створювати і накопичувати інформацію та знання, мати до них вільний доступ, користуватися і обмінюватися ними.

Розвиток інформаційного суспільства та впровадження новітніх інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в усі сфери суспільного життя, а зокрема і навчальний процес, визначається одним з пріоритетних напрямів державної політики [1].

У Національній доктрині розвитку освіти зазначається, що одним із основних аспектів реформування освіти є впровадження в навчально-виховний процес сучасних педагогічних і науково-методичних досягнень, а одним із основних шляхів удосконалення змісту освіти є широке застосування засобів ІКТ. Тому одним з головних завдань при підготовці майбутніх учителів фізичної культури, як використовувати засоби ІКТ у навчальному процесі так і навчити їх застосовувати у майбутній професійній діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різноманітні аспекти впровадження засобів ІКТ у навчальний процес привертала увагу багатьох дослідників (В. Болтянський, В. Безпалько, Ю. Дорошенко, М. Жалдак, В. Монахов, Н. Морзе, Ю. Рамський, В. Розумовський, О. Співаковський, Ю. Машбиця, В. Зінченка, Н. Талізної та ін.).

На сучасному етапі розвитку освіти особливого значення набуває проблема організації навчальної діяльності майбутніх учителів фізичної культури із застосуванням засобів ІКТ за рахунок орієнтації на нові цілі: формування спеціальних знань при вивченні фахових дисциплін із використанням комп'ютера. Так впровадження засобів ІКТ в навчальний процес виступає невід'ємною складовою вдосконалення та розвитку сучасної вищої школи.

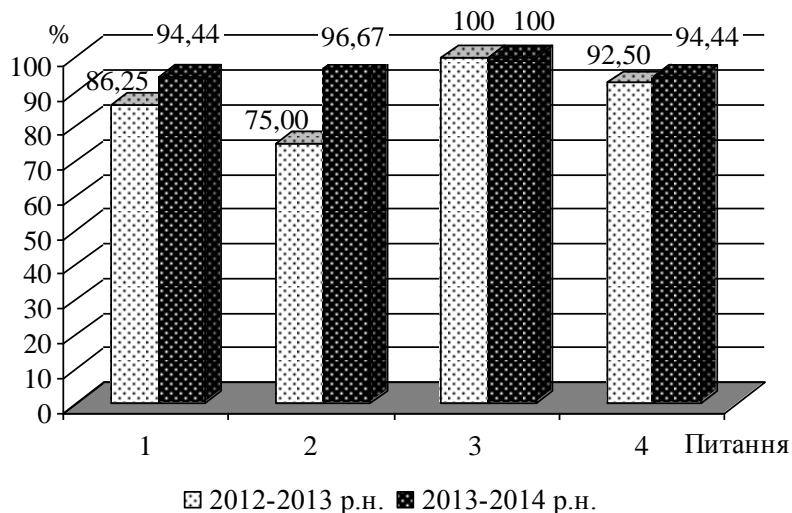
Як зазначає О. Торіна, що ключовим чинником інформатизації освіти стає інформаційна культура викладача, його готовність до застосування ІКТ у навчанні. Це складне завдання має на увазі перш за все підготовку кадрів працівників сфери освіти до використання засобів ІКТ, формування інформаційної культури майбутніх учителів. Формально це досягається введенням нових спеціальностей в педвузах для підготовки фахівців в області інформатизації освіти, а також здійсненням підготовки в області ІКТ студентів педагогічних ВНЗ за всіма спеціальностями [6]. Тому, на нашу думку, підготовка майбутніх учителів фізичної культури у повній мірі повинна включати в себе використання засобів ІКТ при викладанні фахових дисциплін.

Формулювання цілей статті: дослідити передумови використання засобів інформаційно-комунікаційних технологій при викладанні фахових дисциплін майбутнім учителям фізичної культури.

Результати дослідження. До сучасних засобів ІКТ відносяться Інтернет-технології, мультимедійні програмні засоби, офісне та спеціалізоване програмне забезпечення, електронні посібники та підручники, системи дистанційного навчання (системи комп'ютерного супроводу навчання) [5].

Перш ніж розглядати застосування засобів ІКТ при викладанні фахових дисциплін майбутнім учителям фізичної культури, треба з'ясувати на скільки студенти зацікавлені та підготовлені до їх сприйняття. З цього приводу було вирішено провести анкетування. У анкетуванні взяли участь 170 студентів, серед яких 80 – I курс 2012 року та 90 – I курс 2013 року. Анкета включала в себе три блоки. Перший блок питань мав на меті встановити технічну готовність та бажання сприймати інформацію представлену засобами ІКТ. У результаті анкетування з'ясовано рис. 1.: у 2012 році 86,25 %, а у 2013 – 94,44

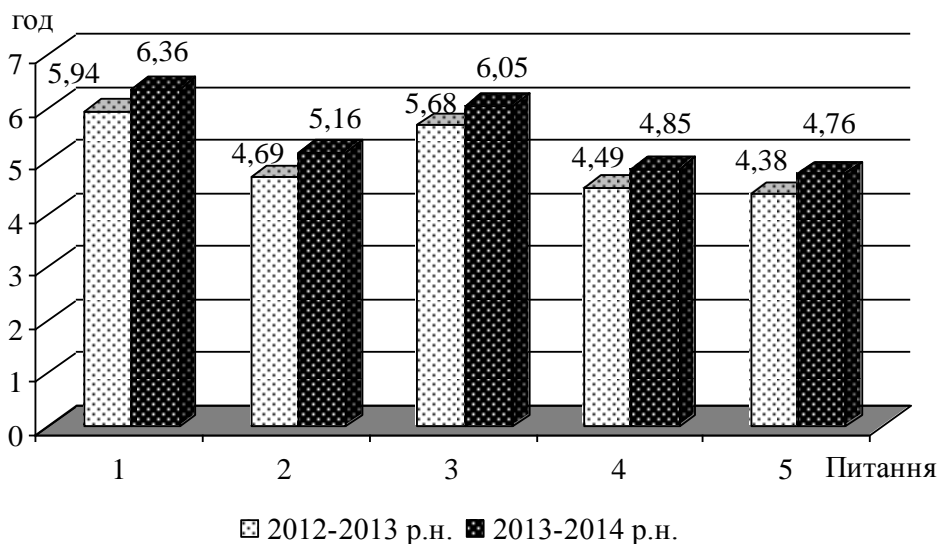
% студентів має особистий комп'ютер, 75 % та 96,67 % – доступ до мережі Інтернет, 100 % – вивчали інформатику у школі, 92,5 % та 94,44 % – вважають, що потрібно використовувати засоби інформаційно-комунікаційних технологій при викладанні фахових дисциплін відповідно. З отриманих даних можна прослідкувати тенденцію до збільшення з кожним роком відсотку технічної готовності (мають особистий комп'ютер, ноутбук та Інтернет) та зацікавленості майбутніх учителів фізичної культури засобами ІКТ.

Рис. 1. Результати анкетування (перший блок)

1 – Ви маєте особистий комп'ютер?, 2 – Ви маєте доступ до мережі Інтернет?, 3 – Чи вивчали Ви у школі інформатику?, 4 – Чи потрібно використовувати засоби інформаційно-комунікаційних технологій при викладанні фахових дисциплін?

Другий блок питань мав на меті дослідити скільки часу студенти користуються комп'ютером та Інтернетом рис. 2.

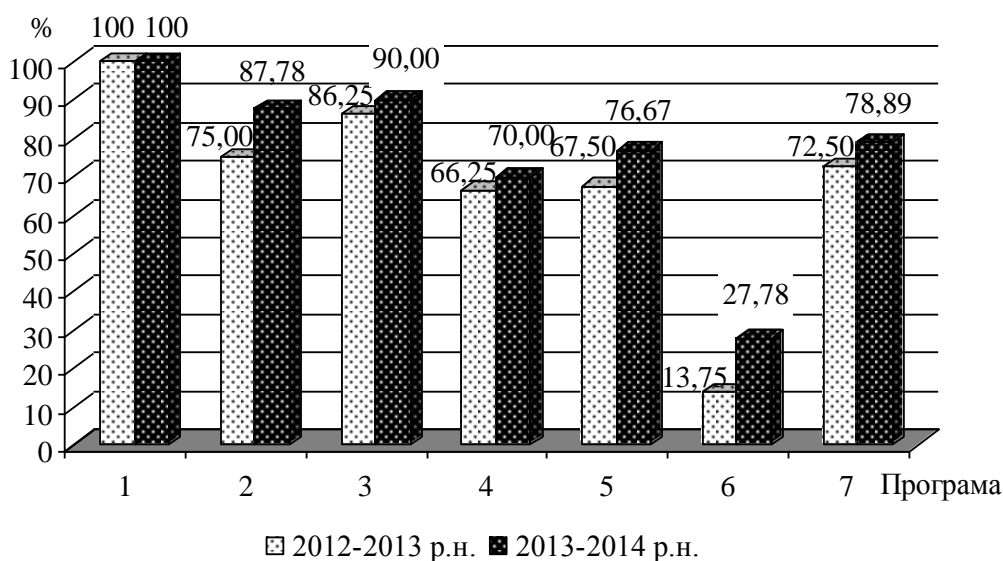

Рис. 2. Результати анкетування (другий блок)

1 – Скільки днів на тиждень Ви користуєтесь комп'ютером?, 2 – Скільки годин на день Ви проводите за комп'ютером?, 3 – Скільки днів на тиждень Ви користуєтесь Інтернетом?, 4 – Скільки годин на день Ви витрачаєте на Інтернет?, 5 – Скільки годин на день Ви граєте чи перебуваєте в соціальних мережах (контакт, однокласники та ін.) в Інтернеті?

Було отримано такі результати: I курс 2012 р. – 5,94, а 2013 р. 6,36 днів на тиждень користуються комп'ютером, 4,69 та 5,16 години на день проводять за монітором, 5,68 та 6,05 днів на тиждень користуються мережею Інтернет, 4,49 та 4,85 годин на день проводять у мережі, 4,38 та 4,76, відповідно, годин на день граються чи перебувають в соціальних мережах (контакт, однокласники та ін.) в Інтернеті. Аналізуючи отримані результати бачимо, що вимальовується тенденція щодо збільшення часу користування комп'ютером та Інтернетом 2013 р. порівняно з 2012 р. Також можна зауважити, що більшість часу студенти проводять у соціальних мережах та граючи за комп'ютером. Лише 4,26 % – 2012 р. та 6,01 % – 2013р. часу проведеного за комп'ютером студенти займаються корисною справою, а в Інтернеті 2,45 % та 1,46 % відповідно. Як бачимо це дуже мало в порівнянні із загальним часом проведеним за комп'ютером. Отже, завдання викладача полягає у тому, щоб використовуючи засоби ІКТ так розробити курс навчання фахової дисципліни, щоб зацікавити студента самому отримувати знання використовуючи на це дуже великий запас часу, який він проводить за комп'ютером та в мережі Інтернет. Для цього існує велика кількість засобів, наприклад: електронний або мультимедійний підручник, Інтернет сайт, форум чи сторінка у соціальній мережі присвячена тематиці певного навчального курсу або навіть навчальна програма у формі гри. Не треба забувати і про перевірку знань студентів, яку теж можна проводити з використанням засобів ІКТ. Але для того, щоб майбутнім вчителям фізичної культури, написати звіт чи зробити певне завдання потрібно вміти працювати з основними програмами, які сьогодні найчастіше використовуються при створенні засобів ІКТ.

Третій блок питань стосувався загального рівня підготовки майбутнього учителя фізичної культури до використання найпоширеніших засобів ІКТ. Студенти відповідали на питання "З якими програмами із перерахованих Ви працювали". Після обробки анкет отримано такі дані рис. 3.: Windows – 100 % 2012 р. та 2013 р., Paint – 75,00 % та 87,78 %, Word – 86,25 % та 90 %, Excel – 66,25 % та 70 %, PowerPoint – 67,50 % та 76,67 %, Publisher – 13,75 % та 27,78 %, Програми обробки фото та відео – 72,50 % та 78,89 % відповідно. Отже, вимальовується тенденція збільшення обізнаності студентів I курсу 2013 р. у порівнянні з 2012 р. Проте власні педагогічні спостереження показали, що насправді студенти володіють найпростішими основами роботи з вищеперахованими програмами.

Рис. 3. Результати анкетування (третій блок)

1 – Windows, 2 – Paint, 3 – Word, 4 – Excel, 5 – PowerPoint, 6 – Publisher, 7 – Програми обробки фото та відео

У текстову процесорі MS Word лише можуть змінити розмір шрифту та його колір, вставити малюнок, а більшість не вміють правильно відформатувати текст із заданими параметрами, створити таблицю потрібної форми та побудувати схему та ін.

У табличному процесорі MS Excel, більшість може створити таблицю, дехто використати найпростіші формули. Хоча можна будувати діаграми, робити будь які обрахунки, як математичних та статистичних формул так і логічних, створювати електронні протоколи досліджень з автоматичним обрахунком різних коефіцієнтів та ін.

У програмі для створення мультимедійних презентацій MS PowerPoint студенти I курсу можуть: створити слайд, вставити малюнок та застосувати візуальні ефекти, але більшість не знає як вставити таблицю, діаграму, файл, аудіо та відео запис та навіть правильно відформатувати текст на слайді.

З видавничою системою MS Publisher взагалі майже ніхто зі студентів не працює, якщо і створюють друковану продукцію (бюлетені, буклети, дипломи, грамоти та ін.) то використовують MS Word, хоча Publisher має більше можливостей та стандартні заготовки і макети.

Можна наводити ще багато прикладів. Але щоб вирішити дану проблему потрібно майбутнім учителям фізичної культури на I курсі вивчати найпростіші засоби ІКТ у проекції на фахові застосування.

Висновки. Швидкий розвиток ІКТ зумовлює динамічний розвиток й методики впровадження їх засобів при викладанні фахових дисциплін майбутнім учителям фізичної культури. Дослідження показали, що студенти бажають, а також мають технічні можливості та дещо поверхові теоретичні знання, щоб сприймати матеріал створений засобами ІКТ як на занятті, так і самостійно вдома. Завдання викладачів фахових дисциплін зводиться до того, щоб методично правильно та цікаво для студентів подати матеріал засобами ІКТ. Таким чином спонукати студентів витратити більшу частину часу, який він грається чи проводить в Інтернеті на навчання фаховим дисциплінам.

Перспективи подальших досліджень. Планується дослідити вплив засобів інформаційно-комунікаційних технологій на формування спеціальних знань майбутніх учителів фізичної культури та розробити методику їх застосування в навчальному процесі.

Использованные источники

1. Закон України "Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки" [Електронний ресурс] // Режим доступу – <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=537-16>.
2. Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) та їх роль в освітньому процесі [Електронний ресурс] // С. Дишлева. Режим доступу – <http://osvita.ua/school/technol/6804>.
3. Современные информационные технологии в образовании [Електронний ресурс] // С.А. Зайцева, В.В. Иванов. Режим доступу – <http://sgpu2004.narod.ru/infotek/infotek2.htm>.
4. Сутність поняття "Інформаційно-комунікаційні технології" та їх значення на сучасному етапі модернізації освіти [Електронний ресурс] // Н.Ю. Фоміних. Режим доступу – http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/pfto/2009_5/files/ped905_77.pdf.
5. Толочний В.М. Використання засобів інформаційно-комунікаційних технологій при навчанні майбутніх учителів фізичної культури / В.М Толочний. Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка. Вип. 102. Т. II / Чернігівський національний педагогічний університет імені Т. Г. Шевченка. – Чернігів: ЧНПУ, 2012. – 474 с. (Серія: Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт) С. 111-113.
6. Торина Е. Г. Организационно-педагогические основы проектирования информационного пространства в педвузе: дис. ... канд.пед. наук : 13.00.01 / Е. Г. Торина. – Тула, 1999. – 145 с.

Horoshko Y.V., Tolochnyi V.M.

PRE-CONDITIONS OF THE USE OF FACILITIES OF INFORMATIVELY-COMMUNICATION TECHNOLOGIES ARE AT TEACHING OF SPECIAL DISCIPLINES THE FUTURE TEACHERS OF PHYSICAL CULTURE

In the article the compressed review of pre-conditions of the use of facilities of informatively-communication technologies is given at teaching of special disciplines the future teachers of physical culture. The personal interest, technical and theoretical willingness of future teachers of physical culture to perceive and apply facilities of ICT at studies, is investigational.

Key words: *of informatively-communication technologies, facilities of ICT, future teachers of physical culture, special preparation.*

Стаття надійшла до редакції 20.09.2013 р.

